

stændighederne ved den konkrete magtanvendelse – muligvis tillige kan søges i andre retskilder. Det vil formentlig navnlig være tilfældet, når politiet anvender magt med henblik på andet end afværgelse af et ulovligt angreb eller gennemførelse af en offentlig myndigheds beslutning, f.eks. hvis politiet bryder en dør ned for at finde en savnet person. Som muligt hjemmelsgrundlag i den forbindelse kan der peges på en almindelig ”generalfuldmagt” for politiet hvilende på retsplejelovens § 108 eller sædvaneret. Magtanvendelsen vil i givet fald være underlagt de krav til proportionalitet, der følger af almindelige forvaltningsretlige principper.

Rigspolitichefen har i *Rigspolitichefens kundgørelser* fastsat nærmere regler om politiets anvendelse af skydevåben, hund og stav. Kundgørelserne er bl.a. udtryk for en administrativ udmøntning af, i hvilke tilfælde det vil være forsvarligt at anvende de enkelte magtmidler.

De administrativt fastsatte retningslinier omfatter betingelserne for henholdsvis faktisk anvendelse og trussel om anvendelse af skydevåben, hund og stav.

De gældende administrative regler for anvendelse af *skydevåben* i tjenesten findes i Rigspolitichefens kundgørelse II, nr. 38 af 18. februar 1998. Det følger af kundgørelsen, at skydevåben kun må anvendes til afværgelse af et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på person, til afværgelse af et påbegyndt eller overhængende farligt angreb på samfundsvigtige institutioner, virksomheder og anlæg, samt for at sikre anholdelse af personer, som efter det foreliggende med føje må antages at have begået eller at have forsøgt at begå ovennævnte forbrydelser eller alvorlige forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed, mod statsforfatningen eller de øverste statsmyndigheder.

Kundgørelsen fastsætter herudover, at det før skydevåben tages i brug så vidt muligt bør tilkendegives ved advarselsråb, at politiet har til hensigt at anvende skydevåben, ligesom der før afgivelse af skud mod person endvidere så vidt muligt bør afgives varselsskud. Betingelserne for anvendelse af skud skal være til stede, før varselsskud må afgives.

Hvis der er nærliggende fare for, at udenforstående kan blive ramt, må skydevåben kun anvendes i yderste nødsfald.

Kundgørelsen indeholder herudover regler om skud under kommando og om indberetning til Rigspolitichefen om anvendelse af skydevåben.

De gældende regler om anvendelse af *stav* findes i Rigspolitichefens kundgørelse II, nr. 37 af 30. september 1998. Politiet må herefter kun anvende stav, når

det skønnes nødvendigt for at afværge personlig overlast mod polititjenestemanden selv, andre polititjenestemænd eller tredjemand, eller når det skønnes nødvendigt for at gennemføre anholdelse af farlige lovovertrædere. Stav må endvidere anvendes, når det skønnes nødvendigt, fordi nogen søger at hindre en anholdelse eller søger at befri en anholdt. Stav vil endelig kunne anvendes, når det skønnes nødvendigt, fordi nogen ved anvendelse af magt i øvrigt søger at hindre en tjenestehandling, samt når det skønnes nødvendigt for at sikre gennemførelsen af en ordre, hvis øjeblikkelige efterkommelse er påkrævet, og mod hvilken der gøres aktiv eller passiv modstand.

Politistaven skal anvendes med besindighed for ikke at påføre nogen større overlast end nødvendigt, og staven må kun rettes mod arme, ben, ryg og sæde. Staven må ikke rettes mod hoved, hals, nakke, kraveben, bryst, mave, nyrer, skridt eller rygsøjle, ligesom det i videst muligt omfang bør undgås at anvende politistaven mod knæ, albuer og andre led.

Kundgørelsen indeholder endvidere regler om anvendelse af stav under kommando og om indberetning om brug af stav.

Bestemmelser om anvendelse af *hund* som magtmiddel findes i Rigspolitichefens kundgørelse II, nr. 40 af 6. maj 1998. Efter kundgørelsen må politihund benyttes til magtanvendelse for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og for at gennemføre en pågribelse eller anholdelse. Hund må endvidere anvendes, såfremt nogen søger at hindre en anholdelse eller befri en anholdt, eller såfremt nogen ved magt i øvrigt søger at hindre en tjenestehandling. Hund må endelig anvendes for at sikre gennemførelsen af politiets lovlige påbud.

Inden politihund benyttes som magtmiddel, skal politiet så vidt muligt tydeligt tilkendegive over for vedkommende, at politiet har til hensigt at benytte politihund, hvis ikke politiets anvisninger efterkommes. Politiet skal endvidere sikre sig, at vedkommende har mulighed for at efterkomme politiets anvisninger.

Politihund skal anvendes med besindighed, varsomhed og størst mulig skånsomhed. Anvendelse af politihund skal straks bringes til ophør, når politiets anvisninger er efterkommet.

Kundgørelsen indeholder herudover særlige regler om rydningssituationer. Beslutning om eventuelt at anvende politihund til rydning af gader, bygninger mv. for et større antal personer skal forudgående være forelagt for politikredsens ledelse. Inden rydning effektueres, skal det to gange via megafon tilkendegives, at politiet har til hensigt at benytte politihund, hvis ikke politiets anvisninger efterkommes. Benyttes